

TÖRTÉNELEM
8. évfolyamos tanulók számára
1. forduló
MEGOLDÓKULCS
2019

Magyarország története 1918. október 31. -1931. (konszolidáció végéig)

Összpontszám: 50 pont	

I. Román megszállás (internetes kutatás)

1. Székely Hadosztály (10 pont)

„Amikor nyilvánvaló lett a román sereg betörése Erdélybe, néhányan a Székelyföldre siettek és felszólították a székelyeket, magyarokat és a szászokat, hogy jöjjenek Kolozsvárra, álljanak be a magyar seregbe.” (a székely hadosztály parancsnoka)

a) Mikor jött létre a Székely Hadosztály? 1918. (1919-ben veszik fel a Székely Hadosztály nevet, esetleg ez az évszám is elfogadható) (év)

b) Ki volt a parancsnoka? Kratochvil Károly

c) A parancsnok hol és milyen szerepet töltött be az első világháborúban? (2 pont)

1914-től alezredes, az isonzói csatákban vett részt.

(1914 végétől (alezredesként) a mk. nagyváradi 4. gyalogezred parancsnoka lett, ezredével végig járta mind a galíciai, mind az olasz hadszíntereket. Az isonzói csaták során ezrede a Görz (Gorizia) közelében emelkedő Monte San Michele magaslat védelmében tüntette ki magát, a hosszú, mostoha körülmények között vívott harcok során egyenruhájuk a felismerhetetlenségig összesározódott, ennek következtében később az ezredet az „agyagemberek” névvel illették. Kratochvil 1917-től a 39. dandár (ennek része volt a 4. ezred) parancsnoka lett.)

d) Hol, mikor és kik előtt tette le a fegyvert a székely hadosztály? (3 pont)

1919. április 26-án Demecserben letette a fegyvert a román hadsereg előtt.

e) Hogyan bántak velük közvetlenül a fegyverletétel után, mi történt velük?

A román megszállók a tiszteket és több katonát egy ideig **Brassóba internálták, majd hazaengedték őket.**

A többség tovább harcolt, egyesek a Tanácsköztársaság hadseregében, felszabadítva a Felvidéket Eperjesig, mások a nyugaton harcoltak és az osztrák csapatok ellen védték Magyarországot.^[5] Ez utóbbi során az ún. Rongyos Gárda soraiban küzdöttek, s létrehozták a de facto Lajtabánságot.

f) Foglald össze saját szavaiddal, hogy miért volt hősies a Székely Hadosztály helytállása! (2 pont)

- kitartottak a román túlerő ellen
- hadianyag- és élelmiszerhiány volt
- a Károlyi-kormány nem támogatta őket, sőt akadályozta
- a Tanácsköztársaság támadta őket, a Vörös Hadsereg támadta őket, két tűz közé szorultak.
- bármilyen jó megoldás elfogadható

10 pont	

2. Budapest román megszállása (elemenként 1 pont, összesen 4 pont)

„...a román megszálló hadsereg teherautói felsorakoztak a Nemzeti Múzeum bejáratánál, hogy a magyar történelem relikviáit őrző közintézmény kifosztása után elszállítsák a felbecsülhetetlen értékű műkincseket.”

- a) Mikor történt ez az incidens? 1919. október 5. (év, hó, nap)
- b) Ki védte meg a Nemzeti Múzeum kincseit? Harry Hill Bandholtz
- c) Milyen fegyvert használt a román hadsereg elriasztására? lovaglópálca
- d) Hol áll ma a szobra a Nemzeti Múzeum védőjének? Budapest, Szabadság tér (V. kerület)

4 pont	

II. Trianoni békediktátum

3) Apponyi beszéde (8 pont)

Apponyi Albert a magyar békedelegáció vezetőjeként az alábbi beszéddel próbálta meg a döntéshozókat befolyásolni.

„Mindenekelőtt nem titkolhatjuk el megdöbbenésünket a békefeltételek mérhetetlen szigorúsága miatt. E megdöbbenés könnyen magyarázható.

A többi háborút viselő nemzettel, Németországgal, Ausztriával és Bulgáriával kötött béke feltételei mindenesetre szintén szigorúak. De közülük egyik sem tartalmazott olyan, a nemzet létét érintő területi változtatásokat, mint azok, amelyeket nekünk akarnak megszabni.

Magyarország számára ez azt jelentené, hogy elveszíti területének kétharmad és népességének majdnem kétharmad részét, és hogy a megmaradt Magyarországtól megvonják a gazdasági fejlődés majdnem összes feltételeit. Mert az ország e szerencsétlen középső része, elszakítva periferiáitól, meg lenne fosztva szén-, érc- és sóbányának legnagyobb részétől, épületfájától, olajától, földgázforrásaitól, munkaerejének jó részétől, alpesi legelőitől, amelyek

marhaállományát táplálták; ez a szerencsétlen középső rész, mint mondtam, meg lenne fosztva a gazdasági fejlődés minden forrásától és eszközétől ugyanakkor, amikor azt kívánják tőle, hogy többet termeljen. Ily nehéz és rendkívüli helyzetet látva, felmerül a kérdés, hogy a fent említett elvek és érdekek mely szempontja váltotta ki ezt a különleges szigorúságot Magyarországgal szemben?”

a) Gyűjtsd ki a szövegből, hogy Apponyi szerint miért túl szigorú a Magyarországgal kötendő béke? (4 pont)

- a többi veszteséssel kötött béke is szigor, de nem ennyire
- terület 2/3-át elveszíti
- népességének 2/3-át elveszíti
- gazdasági fejlődés lehetőségét elveszi a béke
- elveszti szén, érc, sóbányák nagyobb részét
- épületfa, olaj, földgáz lelőhelyek elvesztése
- munkaerő nagy részének elvesztése
- legelők, marhaállomány elvesztése
- közben azt kívánják, hogy növekedjen a termelés

b) Képzeld magad Apponyi helyébe! Te milyen elvekkel próbálnád meggyőzni a győztes hatalmakat, hogy ne ilyen békefeltételeket kapjon Magyarország? Írj rövid, de összefüggő beszédet az érveidről! (4 pont)

Bármilyen logikus, történelmileg helyes válasz elfogadható. – 3 pont

1 pont a szöveg megformáltságára adható, amennyiben nem beszéd, egy pont levonás.

8 pont	

4) Trianoni békediktátum területi változásai (elemenként fél pont, összesen 7 pont)

a) Az alábbi vaktérképen jelöld be a trianoni határokat! Különböző színekkel jelöld az egyes tájegységeket, azt is, hogy mely országokhoz kerültek! Készítsd el hozzá a térkép oldalán a térképmagyarázatot is!

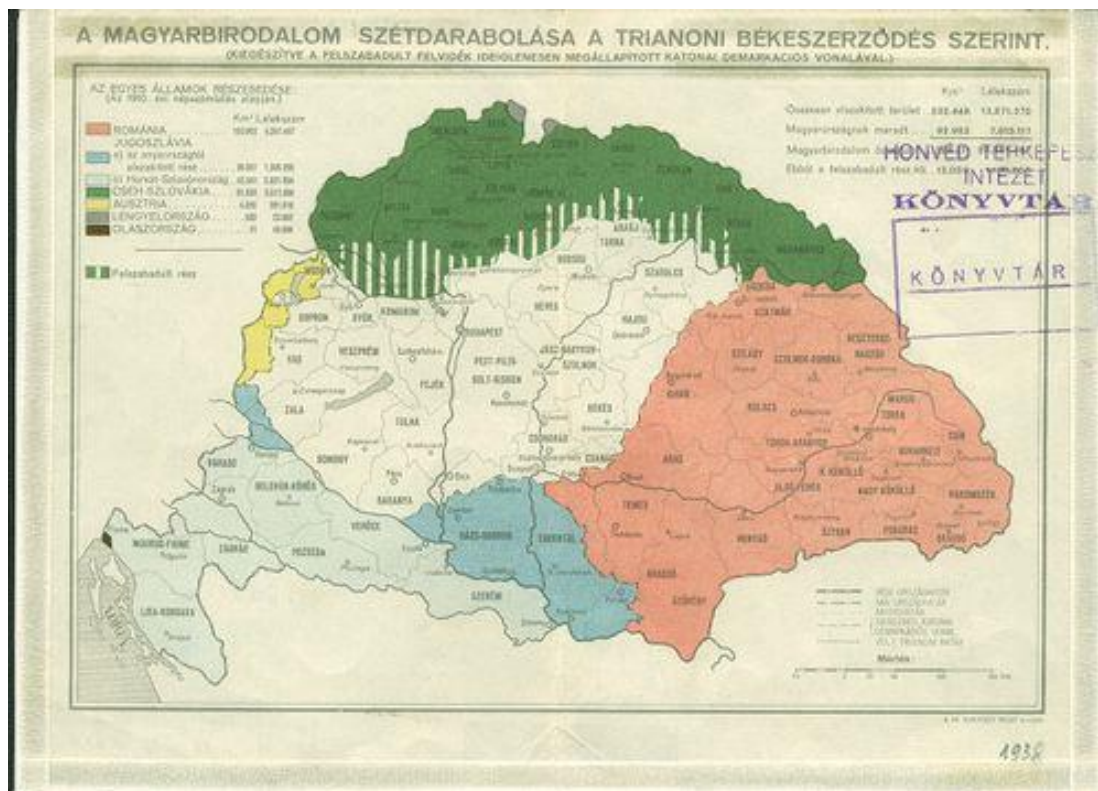
A térképen színezés szükséges, nem elég, ha csak a határokat jelöli be.

Jelölni kell: Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Partium, Délvidék (lehet részletezni, ha kimaradt egyéb elem, helyette beszámítható a maximális pontig), Burgerland. **3 pont**

A színeknek a térképen térképmagyarázatként szerepelnie kell. **3 pont**

Országok, amelyek területet kaptak: Csehszlovákia (Csehország, Szlovákia, Ukrajna nem jó), Románia, Szerb-Horvát-Szlovén Királyság (Jugoszlávia elfogadható), Ausztria,

(Lengyelország és Olaszország beszámítható egyéb kimaradt elem helyett a maximális pontig). **2 pont**

8 pont

5) A következő feladat Juhász Gyula Trianon című verséhez kapcsolódik. (10 pont)

a) Az alábbi térképen jelöld be a versben szereplő földrajzi helyeket! A jelölés legyen egyértelműen azonosítható (földrajzi név, vagy idézet)! (elemenként 0,5 pont, összesen 6 pont)

Térképen jelölve: Pozsony, Kárpátok, Duna, Adriai-tenger, Fiume, Nagybánya, Nagyvárad, Vereckei-hágó, Segesvár, Nagyszalonta, Kolozsvár, Kassa, Arad,

A jelölés akkor ér pontot, ha nagyjából jó helyre helyezte el a tanuló.

b) Válassz ki a versből négy tetszőleges idézetet, és mutasd be a történelmi eseményt, amelyre utal! (elemenként 0,5 pont, összesen 4 pont)

Lehetséges válaszlelemek:

Idézet	Történelmi esemény
Melyet magyar erő szerzett vitézül,	Honfoglalás

S magyar szív és ész tartott meg bizony.	Pl. törökök elleni harc, Rákóczi-szabadságharc
Pozsony, Hol királyokat koronáztak egykor,	1541-től Pozsony a koronázó város
S a legnagyobb magyar hirdette hévvel, Nem volt, de lesz még egyszer Magyarország!	Széchenyi idézete, pozsonyi országgyűlésen szólalt fel.
Nagybánya, ahol Ferenczy festett,	nagybányai festőiskola
Váradon egy Ady énekelt	Nagyváradon kezdte Ady a pályafutását
Mert ki feledné, hogy Verecke útján Jött e hazába a honfoglaló nép	honfoglalás
És ki feledné, hogy erdélyi síkon Tűnt a dicsőség nem múló egébe Az ifjú és szabad Petőfi Sándor!	Segesvári csata, Petőfi eltűnése
A pokol kapuin is győzni fogsz,	Kossuth beszéde, amelyben pénzt és újoncot kért az országgyűléstől
S tudnád feledni a szelíd Szalontát, hol Arany Jánost ringatá a dajka	Arany szülővárosa
Mernéd feledni a kincses Kolozsvárt, Hol Corvin Mátyást ringatá a bölcső,	Mátyás király Kolozsváron született, édesanyja utazott éppen
Bírnád feledni Kassa szent halottját	II. Rákóczi Ferenc, esetleg Zrínyi Ilona
S lehet feledni az aradi őskert Tizenhárom magasztos álmodóját,	aradi vértanúk

Minden más történelmileg, kultúrtörténetileg helyes válaszelem elfogadható.

10 pont

III. A detronizáció

6) A feladat IV. Károly detronizációjával kapcsolatos (10 pont)

a) Mit jelent a detronizáció kifejezés? (1 pont) **trónfosztás**

b) Sorold fel, hogy Magyarország történetében mikor volt detronizáció? (soronként 1 pont)

Négyből három elem kell

	Évszám	Detronizált uralkodó
1.	1620	II. Ferdinánd
2.	1707	I. József.
3.	1849.	Ferenc József
	1921.	IV. Károly

c) Milyen okokból történt meg IV. Károly detronizációja? (2 pont)

Két visszatérési kísérlet, budaörsi csata, antant hatalmak ellenezték a visszatérését, a kisantant támadással fenyegetett.

d) Ki volt IV. Károly helyett a magyar államfő?(1 pont)

Horthy Miklós.

e) Sorold fel Magyarország kormányzóit! (soronként 1 pont)

Három elem kell

	Évszám	Kormányzó
1.	1446-1453	Hunyadi János
	1458	Szilágyi Mihály
2.	1849.	Kossuth Lajos
3.	1920-1944,	Horthy Miklós

Elfogadható még:

- Lodovico Gritti (1530–1534)
- Johann Caspar von Ampringen (1673–1681)
- Habsburg József Ágost főherceg (1919. 08.05.- 25.)

10 pont

